

8. Законопроектом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення вимог стосовно охорони довкілля під час вирішення питань вилучення (викупу), надання, зміни цільового призначення земельних ділянок» (реєстр. № 3688 від 25.11.2013), внесеним Кабінетом Міністрів України, пропонується внести зміни до статей 20 та 97 Земельного кодексу України та статті 54 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» з метою посилення вимог щодо збереження цінних природоохоронних територій та охорони довкілля під час вирішення питань вилучення (викупу), надання, зміни цільового призначення земельних ділянок. Для цього передбачається забронити зміну цільового призначення земель природних заповідників, ботанічних садів, зоологічних та дендрологічних парків загальнодержавного значення, а також заповідних зон біосферних заповідників та національних природних парків для цілей, не пов'язаних з їх збереженням та використанням, крім випадків, коли за умови обґрунтування неможливості реалізації альтернативних варіантів вирішення питання відповідні земельні ділянки вилучаються і передаються у постійне користування для розміщення об'єктів національної безпеки і оборони.

9. Законопроектом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення та функціонування індустриальних парків» (реєстр. № 3700 від 27.11.2013), внесеним Кабінетом Міністрів України, передбачається внесення змін до статей 66-1 та 93 Земельного кодексу України в частині врегулювання земельних відносин під час облаштування індустриальних парків з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про індустриальні парки». Зокрема, пропонується уточнити, що: індустриальні парки створюються на земельних ділянках площею не менше 15 гектарів і не більше 700 гектарів у порядку встановленому Законом України «Про індустриальні парки»; у разі створення індустриального парку на землях державної чи комунальної власності земельна ділянка надається керуючій компанії на строк не менше 30 років і не більше 50 років, з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про індустриальні парки».

Також вноситься низка змін до Закону України «Про індустриальні парки», яким зокрема встановлюється, що земельна ділянка із земель державної чи комунальної власності, вільна від забудови, у межах індустриального парку надається керуючій компанії на умовах оренди (суборенди) у встановленому земельним законодавством України порядку, земельні ділянки приватної власності у межах індустриального парку можуть передаватися ініціатором його створення керуючій компанії та/або учасникам у формах та в порядку, що передбачені законодавством, а вільна від забудови земельна ділянка у межах індустриального парку надається учаснику, з яким керуючою компанією укладається договір про здійснення господарської діяльності у межах індустриального парку, відповідно до концепції індустриального парку.

Євген БЕРДНІКОВ,
заступник Голови
Держземагентства України

1. Історичні аспекти створення законодавчих основ НІГД

У 2007 році Державна служба геодезії, картографії і кадастру вперше розробила Концепцію проекту Закону України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних», яку 21 листопада 2007 року Кабінет Міністрів України затвердив своїм розпорядженням № 1021-р.

Ця концепція була досить «загальним» документом і не давала визначення Національній інфраструктурі геопросторових даних (далі — НІГД), не формулювала основних принципів і шляхів її побудови, проте визнавала необхідність розробки окремого закону, який врегулює ці питання, а також визнала за необхідне:

- формувати галузеві бази геопросторових даних відповідно до єдиних технічних регламентів і стандартів, що гармонують з міжнародними стандартами, на основі єдиних державних наборів геопросторових даних і сучасних інформаційних технологій в єдиному інформаційному просторі України, інтегрованому в європейський і світовий інформаційний простір;
- сформувати ринок гоінформаційних ресурсів, забезпечивши до нього доступ широкого кола споживачів за допомоги телекомунікаційних технологій і глобальних інформаційних мереж;

КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАЧАЛА ПОБУДОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ГЕОПРОСТОРОВИХ ДАНИХ

- оптимізувати суспільні витрати, пов'язані зі створенням, зберіганням і використанням геоінформаційних ресурсів;
- забезпечити отримання доходу від створення НІГД у вигляді додаткових платежів за надання геоінформаційних послуг і використання даних, спеціалізованого програмного забезпечення, зменшення обсягів дублювання робіт і витрат на конвертацію даних.

У 2008-2009 роках перший законопроект «Про національну інфраструктуру геопросторових даних» був підготовлений Урядом і внесений до Верховної Ради України. Однак уже на початку 2010 року його відкликали, оскільки старий склад Кабінету Міністрів після виборів припинив повноваження, і після цього проект нормативного акта вже не вносився через високу ступінь узагальненості і декларативності його норм, нерозвиненості понятійного апарату, відсутності чіткого визначення складу і цілей НІГД і засобів їх досягнення згідно з вимогами європейської директиви INSPIRE (далі — INSPIRE).

Уперше про НІГД в українському законодавстві згадали у 2010 році, коли 11 лютого в Закон України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» було внесено зміни, згідно з якими «створення, розвиток і забезпечення функціонування НІГД» віднесено в числі інших

«загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт» до компетенції спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань топографо-геодезичної і картографічної діяльності.

У 2011 році для створення в Україні НІГД відкрилися нові перспективи:

1. Державна служба геодезії, картографії і кадастру була включена до складу Держземагентства України, що дозволило консолідувати в одних руках максимальну повноту геодезичної, картографічної і земельної інформації, а також нормопроектні напрацювання двох відомств.
2. 7 липня 2011 року Верховною Радою України було прийнято Закон «Про державний земельний кадастр» (набув чинності з 1.01.2013 р.), що вперше визна-

чив державний земельний кадастр як єдину державну геоінформаційну систему відомостей про землі, їх кількісні, якісні, деякі економічні і правові характеристики на єдиній геодезичній і картографічній основі, яка законодавчо визначалася також основою для формування і ведення містобудівного кадастру і кадастрів інших природних ресурсів (лісового, водного, кадастру надр тощо). Цей закон і прийняте в його розвиток історичне законодавство дозволяють нам сьогодні успішно будувати електронний земельний кадастр і відпрацювати автоматизовані форми взаємодії з іншими державними кадастрами, реєстрами й інформаційними системами міністерств та відомств, в тому числі з державним реєстром прав на нерухомість.

Перші результати вже можна побачити на публічній кадастровій карті України.

2. Сучасний стан і перспективи побудови НІГД

Нині готується Указ Президента України, в якому одним із найважливіших напрямів реформ у 2014 році має стати розробка і внесення до Верховної Ради України законопроекту «Про національну інфраструктуру геопросторових даних».

Держземагентство вже приступило до розробки нової версії цього законопроекту, яка повністю

базується на принципах INSPIRE.

У ньому ми визначили НІГД як систему міжгалузевої інтеграції геопросторових даних, що включає у себе організаційну структуру, технічні і програмні засоби, набори і сервіси геопросторових даних (у тому числі метаданих), мережеві сервіси і технології, технічні регламенти і стандарти, що необхідні для виробництва, оновлення, обробки,

зберігання, постачання і використання геопросторових даних.

Таким чином, ми розглядаємо НІГД не як «супербазу», в яку з часом має перерости державний земельний кадастр, а як «супер-інтегратор» інтегрованих геопросторових даних, які будуть створюватися різними органами державної влади і місцевого самоуправління, зацікавленими приватними структурами самостійно на єдиній геодезичній і картографічній основі за єдиними стандартами і технічними регламентами в рамках закріплених безпосередньо в тексті закону профільних наборів даних, що складаються із базової і спеціальної частин. При цьому доступ до таких даних буде здійснюватися через сервіси національного геопорталу: у межах базових наборів — вільно (тобто безоплатно і без персоніфікації користувачів) за допомоги інтернет-сервісів на основі загальнопоширених програмних засобів, а доступ до спеціальних наборів даних для користувачів буде платним і персоніфікованим, що забезпечить можливість самокупності й подальшого розвитку НІГД.

До всіх даних, що включаються в НІГД, будуть пред'являтися вимоги їх легальності, документальності, повноти, достовірності, актуальності, однорідності та інтегрованих.

Визначаючи в законі склад базових і спеціальних наборів геопросторових даних для кожної групи їх виробників, ми керуємося, з одного боку, великим масивом актів національного законодавства в найрізноманітніших галузях, що встановлюють повноваження тих чи інших органів державної влади і місцевого самоврядування у відповідних сферах, а, з іншого боку, вимогами INSPIRE, в рамках структури яких ми й будемо розміщувати наші галузеві дані. Це дасть нам можливість, з одного боку, максимально використовувати національний ресурс відповідно до систем спеціального законодавства в різних галузях, що історично

склалося. А з іншого боку, забезпечити можливість безперешкодної інтеграції консолідованих на національному рівні геопросторових даних до європейських і глобальних інформаційних систем і просторів.

При цьому право власності на базові набори даних планується визнати за державою, а на спеціальні — за їх виробниками (тобто державою, комунальними структурами або приватними юридичними і фізичними особами).

Для нас важливо ще на етапі написання законопроекту бути впевненими у відповідності правових і системних підходів, що формуються нами, основним началам європейської технічної політики у сфері побудови НІГД, і вже відразу після прийняття закону почати розробляти стандарти і технічні регламенти, які б відповідали всім перспективним європейським вимогам у цій сфері.

Після цього, а багато в чому і паралельно з цим, упродовж короткого терміну після прийняття закону (3-5 років) нам потрібно буде вирішити два об'ємних і складних організаційно-технічних завдання:

1) забезпечити, щоб усі виробники геопросторових даних, починаючи з єдиної, визначеної в законі, дати, забезпечували у межах своєї компетенції і під свою відповідальність створення всіх видів передбачених законом базового і спеціального наборів геопросторових даних виключно згідно з

вимогами, встановленими розробленими на основі закону стандартами і технічними регламентами, і їх повне відображення в НІГД.

2) забезпечити збір, обробку, в тому числі переведення в електронну (цифрову) форму, і трансформацію всіх існуючих на сьогодні і тих, що створюються до вказаної у законі дати, геопросторових даних відповідно до змісту встановлених законом базових і спеціальних наборів даних і їх повне відображення в НІГД.

Очевидно, що виконання цих завдань потребує не лише коласальних організаційних зусиль з боку держави в особі державного оператора НІГД, яким передбачається визначити Держземагентство України, але й великих обсягів недержавних інвестицій (оскільки у держави цих грошей просто нема), які, на наш погляд, можуть бути залучені через створення потужного адміністратора НІГД на началах приватно-державного партнерства.

При цьому Держземагентство як державний оператор НІГД буде здійснювати функції організатора і координатора створення і функціонування НІГД, стандартизатора і міжгалузевого інтегратора геопросторових даних, моніторинг виконання передбачених законом функцій виробниками геопросторових даних, а також функцію зовнішніх контактів і інтеграції НІГД в європейські і глобальні інформаційні системи і простори.

3. Перспективи європейського співробітництва України у сфері побудови НІГД

Сьогодні Україна гостро потребує розвитку європейського співробітництва з метою вивчення передового досвіду законодавчого регулювання побудови НІГД, підготовки технічних регламентів і стандартів, визначення оптимальної організаційної структури НІГД, її технічних і програмних засобів, створення геопорталів і веб-сервісів, а також організації міжгалузевої взаємодії.

Технічна допомога Європейського союзу в особі його спеціалізованих інституцій змогла б суттєво прискорити і підвищити якість НІГД, що створюється в Україні.